

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Odda

Emne: Kjøtidsmat og fameliferber

Bygdelag: Odda

Oppskr. av: Olew Ragnde bonde

Gard: 27 Ragnde

(adresse): Odda

G.nr. 27 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

75-år gammel

SVAR

A. Fødselen

1. Ja.
2. Helst enkeltevis
3. Nei.
4. Varsom kona fødde heime, kom dei gjerne inn
to-tre dagar, og elles ei nettes tid etter fødselen
5. Som regel berre ei gong
6. Det var helst sengkonegraut
7. Nei, ingen regel inn det her.
8. Det var helst i ambar eller også i skeintyfat
9. Dei kalla det både barselsgraut og sengkonegraut.
10. Ja, helst kona sjølv
11. Eg har aldrig høyrst, at mannen var med
12. Det kunne vel henda; men nokon fast regel var
det ikkje, ei heller nokon skilna på gutt og jente
13. Det har eg ikkje høyrst nokon inn.
14. Sjølvsegge vark det litt brakkemunka, når nokon
kom med sengkonevat.
15. Ja, her i bygdi var det iallefall so.
16. Det kunde enda, at ein gjeng med slett
sending iallefall på bondebygdi. Elles er
det nokke også dei som gjeng med andre
ting, t.d. klatter og blommar

17. Nei det har eg ikkje høyr; men det kjem
vel kunda det og, mellom gode venner.
18. Det meik eg ikkje
19. Katta Kalas var ikkje vanleg, dei som var
med ved dåpen, var som regel berre fadder,
og meraste i hilslyden.
20. Det varh Kalla barsel her.
21. Nokon sers makrell var det ikkje, og heller
ikkje nokon sending til barsel
22. Sjå 21.
23. No som fyrr, ikkje ber og veit.

B. Fødselsdag

24. Nei.
25. Som regel berre ved runde tal.
26. Det var ikkje vis å feira nokon åremåls-
det fyrste og hæggar. Det er fyrst no dei
siste 50 år, at dei hev sette til med det
og helse ved runde tal, og då kjem som regel
bå bedne og tbedne, helse sjelbedne.
27. Dei fleste har gjeme ei gáva med, anten ei
bok eller ein blom med hestkeystge.
28. Nei, det har eg aldrig høyr iin.
29. Det vanlege no, er kaffi med påsmørk mak
og fine krattor ether som det høves.

C. Konfirmasjon

30. Det var som regel, etor hægheit då ein
skulde verka konfirmeret, og retmast for
vaksen, vera fri skulen og katta iippatt rett
dåpsløfte og gå saman med dei vaterne til
alters, som det alltid var virei den gong
eg var med. no er etor feiring eller var det
ikkje anna ein, at hilslyden var samla
til bords iin ei god måltid mak, og dagen
ether på vera med til alters, då var ein vateren

31. Ja, det er på sin annen måte all ve
det er kjøi den høgtid i kyrkja som feyr,
no er det, det viktigaste å få gaver og
mange telegrammar og helsingar, som kom
i brett for ikking 20-30 år sidan her.

32. Nei som blir soleis til at prest og lærar
er i møsteiken, kan nokke dei vordu bedne;
men elles er det dei nye elektbrunngar, som
er med på konfirmasjons fest.

33. Nei som regel ikkje.

34. Ja, det er visi, at det nok gjeve gaver av
ynne slag, gode bøker, pengar osv.

35. Nei nokke særskilde retter er det ikkje,
men vanleg god festmat, utan stjønt.
Fyra var det helst fornyttje av det slaget.

D. Brudlaup

36. Det hender av og til, at det vart halde
brilouingsgilde. (belasterua) som dei sagde.

37. Det var meir av det i eldre tid, som det er no.

38. Det som eg hugsar er herre bva dagars brudlaup
a. og då var det som regel 4-5 måltider.

b. Til morgonmat var det brørestekte som var av
høsea kjøtt (røyst) med byggryn i, attåt smør og
leipse og andre gode ting, med dram og öl o.s.l.
Til middag var det anten kjøtt eller fjøtt, elles som
det hende. Til nou var det kaffi og smørmat
og til kveldsmat var det ofte god risengrynsgraut
og dravle og gjivne skett, og til nattmat var
dei som tura opppe var det då kva som helst

c. Ja, brørestekt, graut og dravle måtte ein
jamt ha i brudlaup

d. Nei nokke fest program var det ikkje. Det
kunne vera, at dei hilog på morgonen andre dagen,
at nokon med spelmannen i brødden gjekk ikring
med stjønt og ei kong med mat til dei som enno låg

Oppe kalla dei, ä möra. det var gjorne brær og brüdgorn saman med brüspitter og brüdliaar som for itering med nöring fyre jolte var üppe og det künne vera mytje möra.

39. Nästom fork regel var det itkje, gjestene kom ofte med ein ambur med graut elle dravle eller agsa med bröd med roiner i og andre gode stakor.

40. Det künne vere so ymre, dersom dei hadde smörform med krot på, so vark agsa den brütke eller laga det til som ein teiprikke krogge, som og agsa har greidd ut sin fyre.

41. Stei itkje her i vor bygd.

42. Som regel tok gjestene med seg det dei gav, so makt navn på sendinge veit og itkje.

43. Sja 42.

44. " "

45. " "

46. Dei hadde som regel leigd kottik som stelte med maten, og so hadde dei reidestonor til ä bera fram frå bord, og senda heimatt,

47. Stei, som regel berre helgdi tvo dagar.

48. Ja det heuder det og.

49. Ja, agsa det.

50. Det vort som regel mindre med gaver, när dei itkje held brüdläup.

51. Itkje andre dagar enn Eylvbrüdläup, og det som när üpp til gjellbrüdläup se se, men det er itkje mange som üppleser ä leva saman so lenge, at dei kan halda anein eine lögdi Eylvbrüdläup.

52. I eldre tid, rom og lingsar var det den
numarte grund rom vart bedne til
gravferdi attåt slektningar lunge frå.
53. Som regel berre ein dag.
54. Det var på same vis rom i brudlaup.
ved langbar, at maten var rett fram
og med same sort mat.
55. Nei ittye det og veit.
56. Nei heller ittye det har høyrte.
57. I eldre tid var det altså ei råd med det,
dei bad tye fleire um dei hadde påars til
ja, som regel hadde gjestene tending med seg.
58. Nei.
59. Har aldrig høyrte um det.
60. Nei, det var ingen skilnad på det.
61. Eg har aldrig høyrte, at det har vore fleire
62. dagars gravøl her i bygden.
63. Det fyrste og lingsar var det fannk
brennevín og öl i gravferdene;
men aldrig no.
64. Nei.
65. Dei som held gravøl heime har ei malle's
bure og ei ekkes gravferdi
66. Nei og vel er det.
67. Ja helst det, når dei har lang veg.
68. Det tok vel til for ikring 50 år sidan
69. Når laskalbladi tok til her i bygdi
og no er det ingen som vert bedne;
på annan måte, um at alle som vil
bylgeja er velkomne.

F Nye festar.

- 70. Nei maten tradisjon er det nye anna em, at dei gjeng i tog og so saluterar og held hale for dagen.
- 71. Nei
- 72. Nei
- 73. Nei ikkje det, eg veit.
- 74. Egløsegt er det dei som ringar gjorne maten gode kaker og lulle blattkaker til mors dagen; men maten i skien det er det nye.
- 75. Ja konleis det var. I gjenk veit eg ikkje anna, enar at det har eke seg in litt etter kvart, ved lysing i bladi, i em ting dei vil helja til a kjopa.

Det a vera god mot mor og far skulle det vera kvar dag i arel og ikkje berre ein dag. Skulle eg trur?